

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

Nr. 04/1-4609 din.06.06.2023
La nr. 18-69-5387 din 22.05.2023

**Ministerul Finanțelor
Cancelaria de Stat**

Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica fiscală și vamală (**număr unic 400/MF/2023**), expunem următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 42 din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, dacă noul act normativ modifică sau abrogă mai mult de două acte normative ori părți ale acestora, denumirea acestuia trebuie să conțină o formulă generală referitoare la modificarea sau abrogarea unor acte normative. După caz, denumirea poate conține o paranteză în care se indică laconic obiectul reglementării proiectului. În acest context, se recomandă revizuirea denumirii proiectului în sensul luării cuvintelor „ce vizează politica fiscală și vamală” între paranteze.

Având în vedere că, reprezentarea Guvernului în Parlament constituie una din funcțiile Ministerului Justiției, stabilite la pct. 6 din *Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 698/2017*, precum și ținând cont de uzanțele normative, se recomandă includerea ministrului justiției în lista contrasemnatarilor hotărârii Guvernului de aprobare a proiectului de lege.

În cazul modificării mai multor acte normative, modificările se expun în ordinea cronologică a datei adoptării/aprobării actelor normative modificate. Referințele la actele normative care se propun spre modificare se vor indica în ordine descrescătoare.

La Art. I (privind modificarea Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi):

Sursa de publicare a *Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi* se va indica după următoarea schemă: (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, anul publicării, numărul Monitorului, numărul articolului), iar cuvântul „publicată” se va exclude ca fiind excedent.

Propunerea de intervenție în cuprinsul art. 36⁸ pct. 2 este formulată într-o manieră generală, care lasă loc de interpretări ambigue, norma devenind vagă și necorespunzătoare cerințelor de claritate și previzibilitate a normei juridice. La elaborarea unui proiect de act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e.

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
DATA	06. IUN. 2023
CODUL	A-1937

accesibilitatea și previzibilitatea (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 6 din 19 martie 2019*, § 39). În acest sens, se recomandă completarea primului enunț cu textul „economic, desemnați de organul central de specialitate care asigură lucrările de secretariat ale Comisiei”.

La Art. II (privind modificarea Codului fiscal):

La pct. 2, după cuvântul „create” se va completa cu cuvintele „de salariat”. Denumirea Hotărârii Guvernului nr. 1609/2003 se va reda complet (*Hotărârea Guvernului nr. 1609/2003 despre aprobarea Regulamentului privind obiectele de proprietate intelectuală create în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu*).

La pct. 5 din proiect:

La art. 24 alin. (19³) se va ține cont de art. 51 alin. (6) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative* (în continuare - *Legea nr. 100/2017*), potrivit căruia alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză.

La pct. 1) cuvintele „astfel cum este prevăzut în contractul de muncă” se vor substitui cu cuvintele „în modul prevăzut de contractul individual de muncă”.

Cu referire la abrevierea „CAEM” de la pct. 3) menționăm că, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire (art. 54 alin. (1) lit. i) din *Legea nr. 100/2017*).

La pct. 16, referitor la modificarea art. 88 alin. (5) se consideră judicios de a concretiza că după cuvintele „precum și” se completează cu textul „plățile efectuate pentru obiectele de proprietate intelectuală create în cadrul exercitării atribuțiilor de muncă/serviciu reglementate în Hotărârea Guvernului nr. 1609/2003.”.

La pct. 26 relevăm că, dacă se face referință la trei elemente structurale consecutive, enumerarea se redă după următorul exemplu: alineatele (1), (2) și (3), dar nu alineatele (1) - (3).

Întrucât modalitatea de completare a art. 124 alin. (14) pct. 2) creează dificultate la identificarea enunțului corespunzător după care se completează nu doar cu o propoziție, se recomandă la pct. 29 redarea dispoziției de modificare, după cum urmează:

„29. La articolul 124 alineatul (14) punctul 2) după penultimul enunț se completează cu textul cu următorul cuprins:”.

Suplimentar, trimiterea în ambele cazuri la art. 127⁵ din *Codul vamal nr. 1149/2000* nu este relevantă în contextul în care prevederile art. 127⁵ nu reglementează achitarea/încasarea drepturilor de import, ci stipulează temeiurile de apariție a obligației vamale.

Potrivit regulilor tehnicii legislative, dacă un număr este format din două sau mai multe cifre, pentru identificarea acestuia, se folosește cuvântul „numărul” sau „cifrele” și nu „textul”. În acest sens, la pct. 30, în dispoziția de modificare a art. 125¹ alin. (1), cuvântul „textul” în primul caz se va substitui cu cuvântul „cifrele”.

Cu referire la pct. 32, dispoziția de modificare se va reda după cum urmează:

„32. Tabelul nr. 1 din anexa nr. 2 la Titlul IV va avea următorul cuprins:”(obiecție valabilă și pentru pct. 33, 34 și 35).

La pct. 36 cu referire la completarea art. 131 cu alin. (12), relevăm că pentru instituirea unei norme derogatorii se va folosi formula „prin derogare de la...”, urmată de menționarea reglementării de la care se derogă (articol, alineat, literă) și nu de la actul normativ în întregime.

În conformitate cu art. 18 din *Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului*, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare – Serviciu) este o autoritate publică independentă în raport cu celelalte persoane juridice și fizice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, și funcționează ca organ central de specialitate autonom și independent. Serviciul își exercită atribuțiile funcționale liber, fără imixțiuni externe, politice sau guvernamentale ce pot compromite independența și autonomia acestuia.

Potrivit art. 17 alin. (1) din *Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate*, pentru realizarea politicii statului într-un anumit domeniu sau sferă de activitate, care nu intră în competența nemijlocită a ministerelor, precum și pentru soluționarea unor probleme în care competențele mai multor ministere se intersectează sau se completează, în condițiile prezentei legi și în conformitate cu *Legea cu privire la Guvern*, în subordinea Guvernului pot fi create și alte autorități administrative centrale.

Structura-tip a regulamentului privind organizarea și funcționarea ministerului, a altei autorități administrative centrale, precum și a autorităților administrative din subordinea acestora, se aprobă de Guvern.

În aceeași ordine de idei, *Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern* dispune că în vederea realizării funcțiilor și atribuțiilor sale, Guvernul stabilește modul de organizare și funcționare, domeniile de activitate, structura și efectivul-limită ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului și ale structurilor organizaționale din sfera lor de competență, coordonează și controlează activitatea acestora.

În acest mod se constată faptul că Ministerul Finanțelor nu are împuternicirea legală de a stabili modul de funcționare a Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, prin instituirea obligației de informare prevăzută la pct. 36 din proiect.

Obligația Serviciului de a furniza Serviciului Fiscal informații oferite de entitățile raportoare despre activitățile sau tranzacțiile realizate în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200000 de lei ori prin mai multe operațiuni în numerar, poate fi realizată prin elaborarea unui proiect de lege pentru modificarea *Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului*.

La pct. 45 se va concretiza că avizul de plată a obligației fiscale se înmânează și se transmite contribuabilului.

La pct. 47, prin prisma art. 384 din *Codul civil nr. 1107/2002*, potrivit căruia termenul se instituie prin indicare a unei date calendaristice, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și sigur că se va produce, se recomandă substituirea cuvintelor „din momentul emiterii” din dispoziția de modificare a art. 196 alin. (5) cu textul „, din data emiterii hotărârii privind executarea silită a obligației fiscale”.

La pct. 48, în vederea conferirii unui caracter dispozitiv (normativ) noimei juridice, fără explicații sau justificări, parantezele se vor exclude.

Din analiza art. 250 alin. (2) din *Codul fiscal*, se deduc următoarele idei:

- a) se emit două exemplare a deciziei asupra cazului de încălcare fiscală;
- b) modalitatea de aducere la cunoștință a persoanei cu decizia Serviciul Fiscal de Stat se realizează prin înmînare sau expediere recomandată.

Autorul proiectului propune la pct. 57 substituirea textului „înmînează sau expediază recomandat” cu cuvântul „comunică”. În sensul *Codului civil*, comunicarea unui act juridic sau a unei informații într-un scop juridic se consideră notificare.

Notificarea produce efecte din momentul cînd ajunge la destinatar, cu excepția cazului în care aceasta prevede un efect întîrziat.

Notificarea se consideră ajunsă la destinatar:

- a) cînd este predată destinatarului – **(prin analogie - la înmînarea deciziei asupra cazului de încălcare fiscală);**
- b) cînd este predată la adresa poștală indicată de destinatar în acest scop ori, în lipsa acesteia, la sediul destinatarului persoană juridică sau la domiciliul destinatarului persoană fizică **(prin analogie – cînd este expediată recomandat persoanei vizate în decizie asupra cazului de încălcare fiscală);**
- c) în cazul unei notificări transmise prin poștă electronică sau prin alt mijloc de comunicare individuală, cînd poate fi accesată de către destinatar; sau
- d) cînd este pusă în orice alt fel la dispoziția destinatarului într-un loc și într-un mod care fac posibil în mod rezonabil accesul destinatarului, fără întîrziere.

Prin urmare, la pct. 57 se recomandă revizuirea propunerii de modificare a art. 250 alin. (2) din *Codul fiscal* prin prisma celor menționate anterior. Aceeași recomandare se înaintează și pentru pct. 58.

Dacă se face referință la trei elemente structurale consecutive, enumerarea se redă după următorul exemplu: art. 267¹, 267² și 267³, dar nu art. 267¹–267³. Prin urmare, la pct. 63 dispoziția de completare se va expune după următoarea formulă:

„63. Se completează cu articolele 267¹, 267² și 267³ cu următorul cuprins:”

Prin prisma modificărilor indicate la pct. 64 și 65, textul „, dacă prezentul cod nu prevede altfel,” la pct. 63, referitor art. 267¹ se va exclude. Totodată se propune completarea la art. 267¹ alin. (1) după cuvântul „comunicării” cu cuvintele „sau notificării a”. Enunțul al doilea se propune a se reda după cum urmează: „Dacă persoana indicată la art. 267 alin. (1), din motive independente de voința ei, nu a putut respecta termenul legal de depunere a contestației, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen de Serviciul Fiscal de Stat. Culpă reprezentantului legal se atribuie reprezentatului.”

Art. 267¹ alin. (2) nu respectă cerințele de claritate și previzibilitate a noimei juridice, este formulată într-o manieră ambiguă și lasă loc multiplelor interpretări. Se va examina oportunitatea reglementării termenului în care se va depune cererea pentru repunerea în termen corespunzător art. 65 alin. (2), (3) și (4) din *Codul administrativ nr. 116/2018*.

La art. 267³ alin. (1) cuvântul „calendaristice” în ambele cazuri se va evita la determinarea curgerii și calculării termenilor. Or, aceasta este regula generală de curgere a termenului. În caz contrar, se poate interpreta *per a contrario* că, în celelalte cazuri în care nu s-a specificat că, zilele sunt calendaristice, de fapt se au în vedere zile lucrătoare. La alin. (3) în formula înaintată de autor, se desprinde ideea că termenul de comunicare a deciziei se realizează în orice zi decât ziua în care a fost emisă decizia pe marginea contestației depuse. Pentru a conferi o exactitate și previzibilitate normei se propune substituirea cuvintelor „după emiterea deciziei” cu cuvintele „de la data emiterii deciziei”.

La pct. 66 cu referire la art. 273¹ cuvântul „atacate” se va substitui cu cuvântul „contestate”.

La pct. 67, se va revedea propunerea de substituire a textului „art. 267-273” cu textul „art. 267-273¹”, în contextul în care art. 273¹ dispune contestarea în instanță **judecătorească** a deciziei Serviciului Fiscal de Stat și a acțiunilor funcționarilor fiscali, or, art. 274¹ are ca obiect de reglementare examinarea contestațiilor depuse la Serviciul Fiscal de Stat.

La Art. III (privind modificarea Legii nr. 1417/1997 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal) în sursa de publicare a actului normativ textul ce se referă la luna februarie „02.” se va reda cu litere (obiecție valabilă și pentru Art. VII).

La Art. VII (privind modificarea Legii pentru punerea în aplicare a titlului V al Codului fiscal nr. 408/2001) se va ține cont de art. 55 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, potrivit căruia în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ. Astfel, cuvintele „din prezentul articol” se vor exclude.

Art. XIII (privind modificarea Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială) vizează completarea art. 19 al *Legii nr. 93/2017* cu alineatul (1¹), care stabilește o derogare de la alin. (1) din același articol, potrivit căruia producătorii de statistici oficiale prezintă informația deținută Serviciului Fiscal de Stat aferent persoanelor care practică activitate de întreprinzător și/sau profesională, cu excepția informațiilor despre persoane fizice cetățeni, care nu desfășoară activitate de întreprinzător.

Vis-à-vis de modificarea propusă se înaintează obiecții similare formulate pentru Art. II pct. 36 din proiect, or, producător de statistici oficiale poate fi și o autoritate administrativă centrală subordonată Guvernului.

Guvernul este autoritatea publică împuternicită prin lege cu prerogativa ce ține de stabilirea modului de funcționare (prin stabilirea unor drepturi și obligații) ale autorităților administrative centrale subordonate acestuia.

Mai mult, conform ar. 19 alin. (5) din *Legea nr. 93/2017*, autoritatea centrală în domeniul statisticii și alți producători de statistici oficiale reglementează și decid de sine stătător asupra modului de colectare, prelucrare, transmitere, stocare și

arhivare a datelor în scopuri statistice, pentru asigurarea confidențialității informației statistice.

La Art. XV (privind modificarea Codul vamal nr. 95/2021):

La pct. 2 se constată că la alin. (1), (2) și (3) al art. 12 nu sunt operate modificări.

Totodată, conform regulilor de tehnică legislativă, în cazul în care se exclude integral textul unei părți (cărți), unui titlu, capitol, unei secțiuni, unui articol/punct, alineat/subpunct sau al subdiviziunii acestuia, numerotarea lor nu se transmite altor elemente structurale.

În acest sens, dispoziția de modificare se recomandă a avea următorul cuprins:

„2. La articolul 12:

alineatele (4) și (5) vor avea următorul cuprins: urmat de textul propriu-zis al alineatelor propus în proiect;

alineatele (6)-(11) se abrogă;

alineatele (12) și (13) vor avea următorul cuprins: urmat de textul propriu-zis al alineatelor propus în proiect”.

La pct. 3, prevederile art. 12¹ alin. (1) care dublează dispozițiile art. 12 alin. (6) din proiect se vor exclude în vederea evitării paralelismului juridic.

La alin. (6) lit. a) și b), aferent cuvintelor „în repetate rânduri”, nu este clară cum se va realiza calificarea obligațiilor ca fiind neîndeplinite în repetate rânduri, și nici nota informativă la proiect nu oferă explicațiile de rigoare, or, se aplică, în acest caz prevederile art. 5 pct. 27) din *Codul vamal* conform căruia se consideră încălcare repetată comitere a aceleiași încălcări în decursul a 12 luni consecutive, calculate din data intrării în vigoare a deciziei privind sancționarea persoanei pentru o asemenea încălcare. Complementar, cuvintele „actelor legislative și a altor acte normative” se vor substitui cu cuvintele „actelor normative”, deoarece noțiunea de „acte normative” este una generică, care înglobează și actele legislative.

Lit. c) se va revizui prin prisma faptului că nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei fapte ilicite, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea. Totodată textul „(culpabil)” se va exclude, or, textul alineatului trebuie să aibă un caracter dispozitiv (normativ), să prezinte norma instituită fără explicații sau justificări.

Deși alin. (9) reglementează că cererea repetată de eliberare a certificatului vamal al specialistului poate fi examinată după expirarea a 6 luni de la data deciziei de anulare, retragere sau declarare a nevalabilității lui, cu condiția înlăturării cauzelor care au servit drept temei pentru emiterea deciziei, proiectul nu prevede motivele pentru care se emite decizia de anulare sau declarare a nevalabilității certificatului vamal al specialistului vamal.

Nu este clar raționamentul abrogării la art. 378 alin. (7) lit. a) și nici în notă la proiect nu sunt prezentate argumentele în favoarea intervenției legislative privind abrogarea lit. a). Conform art. 378 din *Codul vamal*, prescripția răspunderii contravenționale este prevăzută la art. 30 din *Codul contravențional*. Curgerea termenului de prescripție se suspendă, dacă persoana care a săvârșit contravenția se sustrage de la procesul contravențional. În acest caz, curgerea termenului de

prescripție se reia de la data reținerii persoanei sau autodenunțării (art. 30 alin. (7) din *Codul contravențional*).

Pct. 7 se va examina suplimentar prin prisma art. 374 din *Codul contravențional*, care prevede că procesul contravențional începe de drept din momentul sesizării sau al autosesizării agentului constatator privind săvârșirea contravenției. Agentul constatator se autosesizează când dispune de informații suficiente pentru a considera cu un grad înalt de probabilitate că este comisă o contravenție fie prin constatarea faptei contravenționale (art. 440 alin. (2) din *Codul contravențional*).

La Art. XVI (privind modificarea Legii nr. 356/2022 cu privire la modificarea unor acte normative):

La pct. 2, cu referire la pct. 9 din *Legea nr. 356/2022*, în dispoziția de modificare cuvintele „în partea ce vizează” se vor substitui cu textul „la articolul 22 alineatul (5)”.

La definitivarea proiectului actului normativ se va ține cont că la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv (a se vedea pct. 9, cu referire la art. 36 alin. (2)). Adițional, în textele actelor normative verbele se utilizează, de regulă, la timpul prezent.

Conținutul proiectului se va expune în limbă simplă, clară și concisă, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie (la pct. 5, cu referire la art. 24 alin. (19³) pct. 3) după textul „la 50%” se va completa cu prepoziția „din”, iar cuvântul „anul” se va substitui cu cuvântul „anual”, la pct. 47 cuvântul „informarea” se va substitui cu verbul „informează”, la Art. V, VII, XII cuvântul „republicat” din sursa de publicare a actelor normative se va substitui cu cuvântul „republicată”, se vor evita tautologiile, spre ex. „corespunde corespunzător” la Art. XI). Cuvintele „se introduc” nu sunt caracteristice limbajului normativ și prin urmare acestea se vor substitui cu cuvintele „se completează cu”.

Secretar de stat

Stanislav COPETCHI

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2023.06.06 10:43:49 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

